

Kitap bir ihtiyaçtır.

DERİNKUYU'DAKİ GİZEM

İNSAN VE
HAYAT
KİTAPLIĞI

Para Keseleri

Nadir, bir asmanın dibinde çömelmiş, toprağı eşeliyordu. Parmakları nemli toprağı gömülürken, birkaç gün önce bulduğı keseyi düşündü. Kesenin içinden şingirtıyla dökülen paralar, onu şaşırtmıştı. Yuvarlak, ağır ve tuhaf paralardı. Bir yüzlerinde garip bir sembol, diğerinde ise anlayamadığı yazılar vardı. Türk parasına da benzemiyorlardı, yabancı paraya da... Üzüm almak isteyenlerin bırakmış olabileceğini düşündü. Belki turistlerin bir şakasıydı. O günden beri bağı

her gelişinde gözleri asmaların diplerini tarıyordu. Şimdiye dek iki kese daha bulmuştu. Hep aynı yerlerde, hep aynı garip paralarla doluydu keseler. Kimseyi görmemişti bırakırken. Sanki geceleri kendiliğinden ortaya çıkıyorlardı.

Toprakta bir şey fark edince Nadir'in kalbi hızla çarptı. Heyecanla biraz daha eşeledi. İşte oradaydı: Yeni bir kese. Elleri titreyerek keseyi aldı. Öncekiler gibiydi; eski ama yıpranmamış. Kesenin ipini çözüp içindeki iki parayı avucuna bıraktı. Metalin soğukluğunu ve ağırlığını hissetti. Paraları cebine koyup ayağa kalktı, etrafına bakındı. Bağ sessizdi. Sadece rüzgârın yaprakları hışırdatışı ve uzaktan gelen keçi zillerinin sesi vardı. Kimse yoktu ama izlendiğini hissediyordu. Ensesinde garip bir ürperti dolaştı. Hızla arkasına döndü; gördüğü tek şey rüzgârda dalgalanan yapraklardı. Ellerini silip derin bir nefes aldı. Neydi bu paraların sırrı? Neden sürekli onların bağında ortaya çıkıyorlardı?

Nadir, düşüncelere dalmışken bağın ucunda Buğra'yı gördü. Çocukluktan beri arkadaşlıklar. Suvermez'de doğup büyümüş, ilkokulu birlikte bitirmişlerdi. Şimdi Derinkuyu'daki ortaokulda okuyorlardı. Yaz tatili onlar için özgürlük demekti. Günleri; keçileri otlatmak, dedelerinden

kalan bađla ilgilenmek ve ailelerine yardım etmekle geđerdi.

Başında her zamanki gibi ters taktığı bir bere, elinde bir sopayla yaklaştı Buğra. Elindeki sopayı bir kılıç gibi havada savuruyor, görünmez düşmanlarla savaşıyor, ara sıra da zafer naraları atıyordu. Nadir'in yanına geldiğinde sopasını yere saplayıp bir kahraman gibi oturdu.

“Yine hangi hazinenin peşindesin, Defneci Nadir?” dedi gülerek. “Kapadokya krallarının kayıp hazinesini mi buldun? Yüzündeki ifadeye bakılırsa bulmuş gibisin.”

Nadir, arkadaşının bitmek bilmeyen enerjisine tebessüm etti. Cebindeki paraların ağırlığını ve soğukluğunu hissediyordu ama henüz Buğra'ya söyleyip söylemeyeceğine karar verememişti. Bu karmaşık durum, Buğra'nın başının altından çıkan o şakalardan biri de olabilirdi. Her türlü çılgınlık ondan beklenirdi. Geçen sene bütün köyü, “Bađa UFO indi.” diye ayağa kaldırmıştı. Sonradan dedesinin traktörüne astığı tepsiler olduğu ortaya çıkmıştı.

Buğra, bir kaşını kaldırıp Nadir'e doğru eğilip “Dalgınsın bugün. Kardeşin yüzünden mi?” dedi.

Nadir'in küçük kardeşi, ailesinin hem neşesi hem de en büyük hüznüydü. İki yaşında olmasına rağmen henüz tek bir kelime konuşmuyor, çağrıldığında dönüp bakmıyor, kimseyle göz teması kurmuyordu. Onun en büyük eğlencesi, banyodaki çamaşır makinesinin önünde saatlerce oturup, makine çalışırken izleyerek öne arkaya sallanmaktı. Nadir ona bakarken içi sevgiyle dolup taşıyor ama aynı zamanda çaresizliğin o acı tadını da hissediyordu.

“Biraz.” dedi, Nadir dürüstçe. “Ama başka bir şey de var.”

Bir an paraları anlatmayı düşündü ama sonra vazgeçti. Önce emin olmalıydı. “Boş ver. Keçilere bakalım mı?” diyerek ayağa kalktı.

Buğra, arkadaşının üstüne gitmedi. Nadir ne zaman konuşmak isterse o zaman konuşurdu, bunu biliyordu. Başını salladı. İki birlikte bağın kenarındaki çalılığa yürüdü. Keçileri kontrol edip, sularını tazeledikten sonra bağın gölgesine geri döndüler. Buğra, en sevdiği asmanın altına kurulup kendine kocaman bir salkım üzüm kopardı. Birkaç üzümü ağzına atıp, gözlerini kapatarak çiğnedikten sonra konuştu:

“Bakkala gidelim mi? Dedem sabah para verdi. Tavuklara yem aldım. Kalanıyla iki gazoz ve gofret alırız. Beyin dediğin glikozla çalışır, biliyorsun. O gizemli suratının ardında dönen dolapları çözmek için şeker ihtiyacım var.”

Nadir’in kulakları yine “para” kelimesinde takılı kalmıştı. Zihni anında kendi bulduğu gizemli paralara gitti.

“Bozuk para mı?” diye sordu. Sesi, beklediğinden daha titrek ve meraklı çıkmıştı.

Buğra Nadir’in yüzüne, sanki dünyanın en saçma sorusunu sormuş gibi alaycı bir bakış attı.

“Ne bozuğu ya?” dedi Buğra gülerek. “Ben bozuk demedim, para dedim. Koskoca Buğra’ya bozuk para mı yakıştıyorsun? Hem üzümün parasını alacak değilsin herhalde?”

Son cümleden sonra o meşhur kahkahasını patlattı. Nadir de kendini tutamayıp güldü.

“İstediğin kadar ye.” dedi. Tam o sırada, bağı yolunun aşağısından gelen boğuk bir motor sesi duyuldu. İki birden ayağa kalkıp sesin geldiği yöne başlarını çevirip baktılar. Tozlu yolda, ağır ağır ilerleyen beyaz bir cip görüldü. Cip, bağı yakınında yavaşladı ve tam önlerinde durdu.

Kapılar açıldığında içinden iki kişi indi. Ellili yaşlarda bir adam ve genç bir kız...

“Kim bunlar?” diye mırıldandı Buğra, gözlerini kısarak.

Nadir omuz silkerek “Bilmem.” dedi. “Turiste de benzemiyorlar ama cip resmi plakalı.”

Kız, cipin yanından ayrılıp onlara doğru kararlı adımlarla yürüdü. Üzerinde açık mavi, sade bir tişört ve bol bir pantolon vardı. Sırtında küçük, sportif bir çanta taşıyordu. Saçları düzgünce taranmıştı. Nadir, kızın yaşının kendi yaşına yakın olduğunu tahmin etti. On üç, belki on dört... Yanındaki adam ise uzun boylu ve zayıftı. Gözlerinde gözlük vardı ve elinde sürekli bir şeyler karaladığı bir not defteri tutuyordu.

Kız, elini havada hafifçe sallayıp “Merhaba!” diye seslendi. Sesinde samimi bir ton vardı.

Nadir ve Buğra birbirine baktı. Köyde yabancılarla konuşmaya pek alışkın değillerdi. Olabildiğince nazik bir sesle “Merhaba, hoş geldiniz!” diye karşılık verdi Nadir.

“Hoş bulduk! Ben Elif. Burası sizin bağınız galiba? Müthiş görünüyor! Kokusu bile bir başka.” diyerek yaklaştı kız. Elinde not defteri olan adamı işaret ederek konuşmasını sürdürdü.

“Babamla araştırma yapıyoruz. Adı Arif. Kendisi arkeologdur. Üniversitede profesör.

Derinkuyu’yu araştırıyoruz. Bu bağların altında tarihin uyduğunu söylüyor babam.”

Nadir’in kaşları havalandı.

“Arkeolog mu? Derinkuyu’yu mu?” Cebindeki paralar sanki birden ağırlaşmış onu aşağıya çekiyor gibi geldi. Derinkuyu, yeraltı şehri, eski zamanlar, paraların üzerindeki o garip semboller... Bu bir tesadüf olabilir miydi?

“Aynen öyle.” dedi Elif heyecanla, gözleri parlıyordu. “Yeraltı şehirleri, kayıp medeniyetler, gizemli tüneller! Yaz tatilimi sıkıcı bir şekilde evde geçirmek yerine gerçek bir maceraya atılarak geçirmek istedim. Hem, okul başlayınca arkadaşlarıma anlatacak havalı bir hikâyem olur.

Kız güldü ve konuşmaya devam etti:

“Ben, yazın Kapadokya’da antik surlar keşfettim, siz ne yaptınız, derim.”

Buğra, Elif’in bu enerjik ve maceracı tavrından etkilenmişti. Sırtarak Nadir’e döndü:

“Bak, keşillerden daha ilginç bir şey bulduk galiba! Tam bizlik!”

Nadir bu sefer gülmedi. Akli tamamen paralardaydı. Eđer Elif'in babası gerçekten bir arkeologsa, bu paraların gizemini çözebilirdi. Ama ona nasıl soracaktı?

Profesör, bağın kenarına doğru yürümüş, etrafı dikkatle inceliyordu. Nadir, adamın not defterine hızlı hızlı bir şeyler karaladığını fark etti. İçindeki huzursuzluk ve merak aynı anda büyüyordu.

Nadir, Elif'e dönerek "Bağların tarihinden mi bahsediyor dedin?" diye sordu. Sesini olabildiğince sakın tutmaya çalışıyordu.

"Evet." dedi Elif, gözlerini kırparak. Bu bölgedeki bağların sandığımızdan çok daha eski olduğunu, sadece üzüm yetiştirmek için değil, gizli iletişim ağları, saklanma yerleri, hatta gizli kaçış rotaları için kullanılmış olabileceğini düşünüyor. Burası Derinkuyu'ya yakın. Kim bilir, yeraltı şehrine açılan gizli bir kapı, tam da řu bastığımız toprağın altındadır!"

Nadir'in gözleri parladı. Cebindeki paraları avucunun içinde daha sıkı tuttu. Bu paralar geçmişten birer iz mi taşıyordu? Ama neden bazıları bu kadar yeni gibiydi? Bu nasıl olabildi?

“Bağlarda böyle şeyler mi var yani?” diye sordu. Sesindeki istemsiz telaş, dikkatli bir kulak tarafından kolayca fark edilebilirdi.

Elif gülümsedi. Zekice bir gülümsemeydi bu, sanki Nadir’in bir şeyler sakladığını sezmişti.

“Bilemeyiz. Bu mümkün. Bak, babam galiba bir şey buldu.”

Üç genç, hızla adamın yanına yürüdüler. Arkeolog yere çömelmiş, toprağı hassas hareketlerle eşeliyordu. Oradan küçük, yassı bir taş parçası çıkardı. Üzerinde neredeyse görünmez, ince çizgiler vardı. Sanki usta bir el tarafından kazınmıştı. Gözlüğünü burnunun üzerine iyice yerleştirip taşı gün ışığına doğru tutarak inceledi.

“İlginç, çok ilginç.” diye mırıldandı.

“Baba, ne buldun?” diye sordu Elif. Ardından hızlıca babasının yanına çömeldi.

Adam başını kaldırıp gülümsedi. “Tam emin değilim ama bu bir işaret olabilir.” dedi. “Antik metinlerde, bu bölgedeki bağlarda mahzenleri veya gizli geçitleri işaretlemek için böyle taşların kullanıldığını okumuştum. Belki bir yol tarifi, belki de bir saklama yerinin mührü... Bilemiyorum.”

Nadir'in ağızı kurudu, boğazı düğümlendi.

“Saklama yeri mi?” diye fısıldadı. Sesi hafifçe titremiştir.

Adam, Nadir'in bu tepkisini fark edip ona döndü. Gözlerinde yılların tecrübesini yansıtan keskin bir merak vardı.

“Evet, genç adam... Bu bölge Hititlerden Friglere, Romalılardan Bizans'a kadar pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış. Bağlar sadece tarım için değil, bazen savaş ve istila zamanlarında değerli eşyaları, kutsal emanetleri saklamak için de kullanılmış. Derinkuyu'ya olan bu inanılmaz yakınlığı da cabası.”

Nadir yutkundu. Sormak istediği o kadar çok şey vardı ki, ama kelimeler boğazında bir yumru gibi takılıp kalmıştı.

“Peki... Şey...” diye başladı ama cümlesini tamamlayamadı.

Elif, Nadir'in bu çekingenliğini ve aynı zamanda ne kadar çok şey merak ettiğini fark ederek, babasıyla onun arasında köprü kurmaya karar verdi.

“Neyi merak ettiysen çekinmeden sor. Babam, tarihi gizemler hakkında konuşmaya

